

Sygn. akt II KZ 25/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie skazanego **R. Ś. (Ś.)**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 16 czerwca 2021 r.

zażalenia wniesionego przez obrońcę

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 21 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa (...)

w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 grudnia 2020 r. i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa (...), Sąd Apelacyjny w (...) nie uwzględnił wniosku skazanego R.Ś. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 grudnia 2020 r. i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem.

Zażalenie na wymienione postanowienie wniósł obrońca skazanego, zaskarżając to orzeczenie w całości.

Skarżący zarzucił:

1. naruszenie art. 126 k.p.k. poprzez dokonanie błędnej jego wykładni, skutkującej przyjęciem przez sąd, że zaniechanie ówczesnego obrońcy i niezłożenie przez niego wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 1 grudnia 2020 r., nie stanowi powodu uzasadniającego przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej;
2. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej w miejsce swobodnej oceny materiału dowodowego i nierozpoznanie istoty sprawy, co w konsekwencji spowodowało wydanie niekorzystnego dla strony postępowania rozstrzygnięcia, w którym nie uwzględniono wniosku w przedmiocie przywrócenia terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku i doręczenia odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem;
3. art. 4 k.p.k. poprzez zbadanie i uwzględnienie okoliczności tylko i wyłącznie na niekorzyść skazanego;
4. art. 6 k.p.k. poprzez założenie, że to skazany, a nie jego dotychczasowy obrońca, jest odpowiedzialny za uchybienie terminowi, i że to od niego wymaga się zachowania odpowiedniej miary staranności w danych warunkach;
5. błąd w ustaleniach faktycznych przejawiający się w przyjęciu, że brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku o przywrócenie skazanemu ww. terminu, a powód jego niedotrzymania wynikał z niedbalstwa samego skazanego;
6. błąd w ustaleniach faktycznych przejawiający się w przyjęciu, że z osnovy złożonego wniosku wynika, iż przyczyną niedotrzymania terminu jest niedbalstwo skazanego.

Przedstawiając powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez przywrócenie skazanemu terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się o tyle skuteczne, że doprowadziło do uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Skarżący przedstawione w środku odwoławczym zarzuty oparł w istocie na twierdzeniu, iż przyczyną niezachowania terminu do złożenia wniosku o

sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego było zaniechanie ówczesnego obrońcy skazanego w tym zakresie. Zdaniem skarżącego, brak podjęcia przez uprzedniego obrońcę stosownych działań w tej kwestii wskazuje, że niedotrzymanie terminu zawitego nastąpiło z przyczyn niezależnych od skazanego, czego też wymaga art. 126 § 1 k.p.k., który określa przesłanki zastosowania instytucji przywrócenia terminu zawitego. Należy jednak uwidocznic, że skazany w swoim osobistym wniosku o przewrócenie terminu, złożonym w dniu 25 marca 2021 r. (data stempla pocztowego k.30), nie wskazał wprost, że przyczyną niedotrzymania terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku było zaniechanie jego obrońcy. Tego rodzaju argumentacja rozwinięta została dopiero przez nowo ustanowionego obrońcę w piśmie datowanym na dzień 19 kwietnia 2021 r., które do II Wydziału Karnego SA wpłynęło w dniu 22 kwietnia 2021 r. (k.34), a zatem dzień po dacie wydania zaskarżonego postanowienia. Stąd też nie sposób zasadnie czynić zarzutu pod adresem Sądu Apelacyjnego, że przy rozpoznawaniu wniosku skazanego przedmiotem swoich rozważań nie uczynił on zachowania ówczesnego obrońcy co do niezłożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Skazany swoją argumentację w osobistym wniosku oparł w głównej mierze na twierdzeniu, że nie został powiadomiony o terminie rozprawy i nie posiadał wiedzy o rozprawie apelacyjnej oraz zapadłym na niej wyroku. Kwestia ta została przez Sąd Apelacyjny oceniona i nie stanowiła też przedmiotu rozpoznawanego zażalenia. W osobistym wniosku o przywrócenie terminu skazany odnośnie do osoby obrońcy ogólnikowo podał, że nie mógł się z nim skontaktować. Jak już zauważono, tego rodzaju argument rozwinięty został dopiero wraz z ustanowieniem przez skazanego nowego obrońcy w jego piśmie z dnia 19 kwietnia 2021 r., które jednak wpłynęło do wydziału po wydaniu zaskarżonego postanowienia, choć nadane zostało przed tą datą.

Odnosząc się do akcentowanej przez skarżącego problematyki należy wskazać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się, że zaniechanie przez obrońcę złożenia w terminie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu II instancji stanowi przyczynę niezależną od strony w rozumieniu art. 126 § 1 k.p.k. i uzasadnia przywrócenie terminu. Oczywistym jest przy tym, że samo ogólnikowe wskazanie na zaniechanie obrońcy w tym zakresie nie może

automatycznie skutkować zastosowaniem instytucji z art. 126 § 1 k.p.k., lecz wymaga – stosowanie do realiów konkretnej sprawy – odpowiedniego wykazania i weryfikacji twierdzeń wnioskodawcy.

Jak wynika z udostępnionych Sądowi Najwyższemu akt sprawy (tj. jednego tomu akt w postaci teczki kasacyjnej, zawierającej również kserokopię wyroku sądu odwoławczego oraz kartę informacyjną z postępowania apelacyjnego), w niniejszej sprawie skazany w toku postępowania apelacyjnego miał ustanowionego obrońcę z wyboru w osobie adw. P.R. Zgodnie z art. 84 § 1 k.p.k. ustanowiony obrońca uprawniony był do działania w całym postępowaniu, nie wyłączając czynności po uprawomocnieniu się orzeczenia, jeżeli nie zawarto ograniczeń. Co do zasady należy zatem założyć, że R. Ś.– ustanawiając obrońcę z wyboru – mógł zasadnie oczekiwać – bez względu na stopień osobistego zaangażowania w sprawę, iż obrońca ten wykorzysta w sposób zgodny z przepisami środka obrony procesowej. Tym samym nie można więc żądać, aby skazany, sam i niezależnie od obrońcy, dokonywał także owych czynności z zachowaniem stosownych terminów, czyli by nie liczył na ich dokonanie przez swego obrońcę, a w razie uchybienia terminowi do ich przedsięwzięcia wykazał – dla przywrócenia mu tego terminu – leżące tylko po jego stronie, a przy tym niezależne od niego, powody opóźnienia i to z wyłączeniem możliwości powołania się na fakt uchybienia terminowi zawitemu do tej czynności przez jego obrońcę (por. postanowienie SN z dnia 17 stycznia 2008 r., sygn. akt V KK 448/07). Należy też pamiętać, że istota instytucji obrońcy opiera się na zaufaniu osoby reprezentowanej do jej procesowego przedstawiciela.

Jako że kwestia działania obrońcy nie stanowiła w ogóle przedmiotu rozważań Sądu Apelacyjnego, choć była ona sygnalizowana w osobistym wniosku skazanego, należało zaskarżone postanowienie uchylić. Przy ponownym rozpoznaniu wniosku o przywrócenie terminu, Sąd Apelacyjny winien zatem odnieść się również do argumentacji przedstawionej przez obrońcę w zakresie ewentualnych zaniedbań poprzedniego obrońcy skazanego. Bez zapoznania się ze stanowiskiem adw. P. R. i wyjaśnienia tego czy niezłożenie przez obrońcę skazanego wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku było skutkiem jego zaniedbania, czy też wynikało z uzgodnionego z R.Ś. sposobu prowadzenia sprawy, nie można rozstrzygnąć, czy niedotrzymanie przez skazanego terminu do

dokonania tej czynności było warunkowane przyczyną od niego niezależną. Niniejsze rozstrzygnięcie nie przesądza zatem kierunku rozpoznania złożonego w sprawie wniosku.

Z tych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.